

Квасницька Р.С.,
д.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Хмельницький національний університет

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА

Важливим моментом при оцінюванні інвестиційного потенціалу підприємства виступає дослідження сукупності факторів, вплив яких може підвищувати або зменшувати рівень самого інвестиційного потенціалу. Так, дослідження уявлень вчених-економістів про сутність інвестиційного потенціалу підтвердило, що не існує єдиного всебічного переліку факторів, які характеризують певний вплив на його формування та використання. Сьогодні, науковцями висувається декілька основних аспектів ранжування факторів, від яких залежить рівень потенціалу підприємства загалом: 1) за джерелами виникнення (зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) фактори; фактори мікросередовища (внутрішні складові) та макросередовища (зовнішні складові)); 2) за якісними характеристиками їх впливу (фактори-стимулятори та дестимулятори).

Отже, першочергово, на рівень інвестиційного потенціалу здійснюють фактори зовнішнього та внутрішнього середовищ функціонування того чи іншого підприємства. Під зовнішнім середовищем прийнято розуміти сукупність суб'єктів господарювання, економічних, суспільних і природних умов, національних і міждержавних інституціональних структур та інших зовнішніх умов і чинників, які діють у глобальному оточенні, що впливають або можуть вплинути на функціонування носія інвестиційного потенціалу [1, с. 67]. Внутрішнє ж середовище охоплює фактори, що є контрольованими з боку носія інвестиційного потенціалу (підприємства). Отже, фактори зовнішнього середовища виникають за межами підприємства та є незалежними від його функціональних особливостей. Зовнішні фактори залежать від державної політики в тій чи іншій сфері, від кон'юнктури фінансового ринку, стану економіки країни, галузі, до якої належить підприємство тощо.

За результатами проведених нами досліджень, вважаємо, що множину факторів впливу на інвестиційний потенціал підприємства доцільно розмежовувати в такий ж спосіб:

- фактори зовнішнього середовища (зовнішні фактори) впливу на інвестиційний потенціал, які підприємство не може передбачити та не може на них впливати: 1) фактори макрорівня, що відображають вплив умов функціонування міжнародної та національної економік; 2) фактори мезорівня, які відображають вплив умов розвитку регіону та/або галузі, в яких функціонує той чи інший носій інвестиційного потенціалу – підприємство;

- внутрішні фактори впливу на інвестиційний потенціал – фактори мікрорівня, які підприємство безпосередньо може контролювати, а отже може, в той чи інший спосіб, впливати на їх дію.

На основі наявних напрацювань вчених-економістів щодо виокремлення факторів впливу на інвестиційний потенціал та власного бачення їх групування, до основних зовнішніх факторів макrorівня віднесемо: 1) політичні фактори (стабільність політичної ситуації в державі; сприяння міжнародної спільноти та держави створенню сприятливого інвестиційного середовища (клімату) тощо; 2) правові фактори (законодавча база, що регламентує інвестиційні процеси в державі; її стабільність, прозорість та відповідність міжнародним нормам права тощо); 3) економічні фактори (тенденції економічного розвитку держави; інвестиційний клімат у державі; податкова політика держави; рівень інфляції тощо); 4) соціально-культурні фактори (рівень соціального напруження в державі; диференціація доходів населення; середній рівень заробітної плати в державі; рівень безробіття тощо).

До зовнішніх факторів, що відображають вплив умов розвитку регіону чи галузі, тобто факторів мезорівня, доцільно віднести: 1) економічні фактори (тенденції економічного розвитку регіону та/або галузі; місцева податкова політика; фінансовий стан конкурентів тощо); 2) соціальні фактори (кількість населення регіону; середня заробітна плата в регіоні (галузі); рівень безробіття в регіоні, культурні традиції в регіоні тощо).

Серед факторів мікрорівня, тобто внутрішніх факторів впливу на інвестиційний потенціал підприємства варто виокремити такі, як: сформований обсяг інвестиційних ресурсів; обсяг та структуру фінансових ресурсів, що потенційно можуть формувати інвестиційні ресурси підприємства; характер і значимість стратегічних цілей, які зумовлюють характер внутрішньої інвестиційної політики підприємства; забезпеченість підприємства трудовими ресурсами та їх якість тощо.

Аналізуючи фактори, необхідно враховувати, що фактори, не залежно від рівня їх виникнення та розвитку, можуть впливати на інвестиційний потенціал як позитивно, так і негативно залежно від різноманітних умов зовнішнього та внутрішнього середовищ. Тому, усі фактори, які впливають на інвестиційний потенціал поділяють на фактори-стимулятори (фактори позитивного впливу) та фактори-дестимулятори (фактори негативного впливу).

Так, до факторів-стимуляторів належать фактори, високі значення яких свідчать про сприятливі умови щодо формування та використання інвестиційного потенціалу підприємства. Відповідно, фактори впливу на інвестиційний потенціал з протилежними якостями, виступають факторами-дестимуляторами. Аналізуючи вплив факторів на інвестиційний потенціал, необхідно мати на увазі, що ступінь впливу різних факторів на економічний потенціал не однаковий, оскільки самі фактори не однозначні; усі фактори перебувають у стані сильної взаємодії, і будь-яка зміна одного з факторів приводить до того, що відбуваються зміни в усій системі.

Література

1. Чумак Л.Ф. Фактори впливу на формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств / Л. Ф.Чумак // Экономика и управление. – 2013. – №1. – С.62-69